

Inleiding

De afgelopen twee jaar heeft ervoor gezorgd dat we plotseling het onderwijs anders moesten gaan aanbieden. De scholen gingen dicht en het onderwijs moest op digitale wijze voortgang vinden, iets dat vanuit de visie van het vrijeschoolonderwijs lastig lijkt te verenigen. Ondanks deze opdracht lukt het toch goed om de creativiteit te laten werken en bleken leerkrachten flexibel en kwamen zij met mooie oplossingen. Dit kostte veel energie en tijd, de scholen waren immers niet ingericht op digitaal lesgeven en er moest flink geïmproviseerd worden.

De visie van de vrijescholen is dat het onderwijs plaatsvindt tussen de leerling en de leerkracht en daar wordt gevormd. Het onderwijs wordt voorbereid, de leerkracht heeft een plan, maar pas in de werkelijke ontmoeting ontstaat de opvoedkunst, de inspiratie om zo met de leerling om te gaan dat deze zich ten volle kan ontplooiën. We streven naar gezond makend onderwijs op fysiek, emotioneel en geestelijk gebied, we zullen dus steeds blijven afwegen wat pedagogische het meest gezond makend is.

Bij afstandsonderwijs is dit een stuk moeilijker en je kunt je afvragen of dit soort onderwijs dus passend is bij de vrijeschool. Toch geven alle leerkrachten afstandsonderwijs wanneer de situatie dat vraagt. Leerkrachten doen dat op eigen wijze. Binnen de Vuurvogel wordt er veel waarde gehecht aan de pedagogische vrijheid en de professionele autonomie van de leerkracht, deze opvoedkunst. Er zullen daarom altijd verschillen zijn in het aanbod, in de wijze waarop het aanbod plaatsvindt en wanneer.

Daarnaast moeten scholen voldoen aan de eisen die de wet op het primair onderwijs stelt. Ook moeten ouders erop kunnen vertrouwen dat het onderwijs op onze scholen van een goede kwaliteit is, ook het afstandsonderwijs. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs, zowel op school als op afstand, en moet zich daarover verantwoorden.

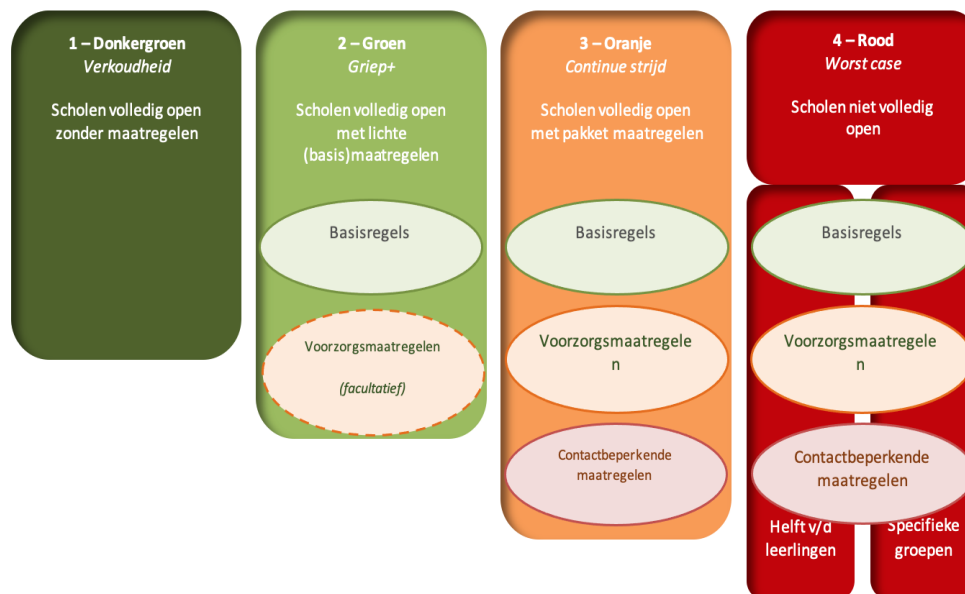
Op 15 juni 2022 heeft het ministerie van OCW het [Sectorplan Covid-19](#) voor het funderend onderwijs gepubliceerd waarin 4 scenario's, de bijbehorende maatregelen en een richtinggevende agenda voor een wendbaarder onderwijs beschreven. De maatregelen van de scenario's zijn **cumulatief**. Dat betekent dat bij opschaling naar het nieuwe scenario de reeds geldende maatregelen van het 'oude' scenario van kracht blijven. Op basis van het Sectorplan Covid-19 is dit draaiboek gemaakt, rekening houdend met onze eigen context en situatie. Tevens zijn we op de Vuurvogel op de hoogte dat het is toegestaan om aanvullende maatregelen te treffen. Wij houden daarbij rekening met de onderstaande 3 punten.

1. De aanvullende maatregel past binnen de besluiten die het kabinet heeft genomen.
 2. De schoolleiding kan de noodzaak onderbouwen. Daarbij is tevens de MR betrokken.
 3. De schoolleiding houdt rekening met de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de aanvullende maatregel.
- Vrijeschool de Vuurvogel maakt zelf aanvullende afspraken (waar landelijke afspraken niet voldoende houvast bieden) met andere partijen in de regio zoals de plaatselijke GGD. Bij een nu nog onvoorzien noodscenario door andere dan nu geldende virale omstandigheden, is het mogelijk dat landelijke maatregelen nodig zijn die zwaarder zijn dan in het slechtste scenario van dit plan. Als dit het geval is dan is het voorliggende sectorplan niet langer leidend en verschuift de regie naar het kabinet.

De richtlijnen die zijn opgesteld in dit document dienen als basis voor het vormgeven van het (afstands)onderwijs in de vier scenario's, die voor kunnen komen op de scholen. Van leerkrachten wordt verwacht dat zij de richtlijnen gebruiken in de context van de school, team en groep. Met deze richtlijnen geven leerkrachten hun onderwijs zelf vorm, op zodanige wijze dat het passend is voor hun leerlingen.

Hieronder eerst de gegeven richtlijnen gevolgd door een schema waar per gegeven richtlijn staat hoe wij die als nodig van plan zijn in te gaan vullen.

Vier scenario's

De maatregelen van de scenario's zijn **cumulatief**. Dat betekent dat bij opschaling naar het nieuwe scenario de reeds geldende maatregelen van het 'oude' scenario van kracht blijven.

Communicatie

Het kabinet besluit o.b.v. wekelijkse duiding van het RIVM wanneer wordt opgeschaald of afgeschaald naar een ander scenario. Uiterlijk binnen één werkweek moeten de scholen de nieuwe maatregelen invoeren. Het dan geldende scenario zal ten minste 2 weken gehanteerd worden. Scholen worden door de Rijksoverheid via de gebruikelijke kanalen geïnformeerd welk scenario van toepassing is. Een persconferentie is aan de orde als er landelijk (ook in andere sectoren) wordt opgeschaald.

Hulpmiddelen voor scholen in de communicatie naar ouders/verzorgers, leerlingen en andere stakeholders:

- [Coronavirus: overzicht communicatiemiddelen preventie en publieksvragen \(Nederlands\) | Coronavirus COVID-19 | Rijksoverheid.nl](#)
- [Rijksoverheid - Startpagina | Facebook](#)
- [Video's en letterlijke teksten persconferenties coronavirus | Coronavirus COVID-19 | Rijksoverheid.nl](#)

Ventilatie

Wanneer grote investeringen nodig zijn om de ventilatie te verbeteren, overleggen schoolbesturen met gemeenten (IHP). Waar niet kan worden voldaan aan de ventilatie-eisen, spant het schoolbestuur zich in om naar alternatieven te zoeken. Advies is om de MR hierbij te betrekken. In dit geval wordt van de gemeente verwacht om dit gebouw prioriteit te geven binnen het IHP. Vanaf 18 juli 2022 is de [maatwerkregeling ventilatie](#) beschikbaar.

Overgangen en doorstroom van leerlingen

Scholen hebben extra aandacht voor overgangen en doorstroom, zetten zich maximaal in om leervertraging in te lopen en zorgen ervoor dat er goed zicht is op de resultaten van het onderwijs. Het is van belang dat er ruimte

wordt geboden aan individuele- en groepen leerlingen om extra begeleiding te krijgen, bijvoorbeeld via zomer- en lentescholen, maar ook gedurende het schooljaar. Voor leerlingen die naar verwachting anders zouden blijven zitten, biedt de school een programma aan met een langere doorlooptijd. Daarnaast zijn V(S)O scholen opgeroepen om dit en komend schooljaar flexibel om te gaan met doorstroom van leerlingen en om leerlingen substantieel extra tijd te bieden.

Zwangerschap

Voor regels m.b.t. zwangerschap en werk, zie: [Zwangerschap en COVID-19 | RIVM](#)

Leerlingvervoer

Voor regels leerlingenvervoer, zie: [Coronaprotocolen • Koninklijk Nederlands Vervoer \(knv.nl\)](#)

Betrekken van (G)MR

Bij maatregelen die het bestuur en/of de school treffen wordt de MR betrokken op basis van de WMS, waarbij de termijnen voor overleg in redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.

Uitzonderingen contact beperkende maatregelen (scenario rood)

Het is belangrijk dat bepaalde groepen altijd naar school kunnen komen. De school bepaalt op individuele basis of een leerling zich in een kwetsbare positie bevindt. Het gaat dan om:

- Onderwijsactiviteiten voor leerlingen in een kwetsbare positie (zoals leerlingen in het s(b)o, (v)so, pro en nieuwkomers).
- Opvang van leerlingen po/so/sbo in ieder geval met één ouder/verzorger in een cruciaal beroep.
- Residentieel onderwijs (kinderen met een complexe hulpvraag)

Daarnaast wordt ook aandacht gevraagd voor leerlingen:

- Met een chronische ziekte en/of handicap;
- met psychiatrische problematiek; met een ontwikkelingsachterstand, waardoor het bijvoorbeeld voor die leerling niet goed mogelijk is om theoretische vakken via afstandsonderwijs te volgen;
- die afhankelijk zijn van opvang in instellingen;
- die in een kwetsbare of mogelijk onveilige (pleeg)gezinssituatie zitten;
- die vanwege sociale/culturele/ economische kwetsbaarheid speciale aandacht behoeven;
- met grote achterstanden of een groot risico daarop, waaronder kleuters met een VE indicatie, kinderen die thuis onvoldoende ondersteuning krijgen of geen rustige ruimte of geen digitale voorzieningen hebben;
- die bij (eerdere) scholensluitingen buiten beeld raakten of een grote leervertraging hebben opgelopen.

Scenario 1 donkergroen: 'verkoudheid' / scholen volledig open: scenario 1 / basismaatregelen (Preventie)

I Algemeen	Activiteit	Door wie? Deadline?
<p>Basismaatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handen wassen met water en zeep, meerdere keren per dag voor ten minste 20 seconden; • Hoesten/niezen in de elleboog; • Blijf thuis bij klachten die passen bij COVID-19 en doe een (zelf)test (kinderen/leerlingen die geen zelftest kunnen doen, ook niet met hulp van anderen, blijven thuis totdat de klachten 24 uur over zijn. • Zorg voor voldoende frisse lucht; • Advies: Haal tijdig een vaccin, booster- of herhaalprik. 	<p>Communicatie</p> <p>☐ via social schools aan de ouders, BSO en op de site.</p> <p>Via de nieuwsbrief en in SharePoint in de map leraren - protocollen.</p>	<p>☐ Directie en administratieve kracht</p> <p>☐ als sectorplan Covid19 goedgekeurd is door MR van de school, wordt het protocol op de site gezet. Indien maatregelen genomen worden volgt info voor de ouders/betrokkenen.</p>
II Aanwezigheid en lesaanbod		
<p>Aanvullende maatregelen</p> <p>Voor leerlingen die onder de risicogroep vallen, wordt op individueel niveau overlegd hoe het lesprogramma wordt voortgezet.</p> <p>De maatregelen passen binnen de besluiten die het kabinet genomen heeft. De noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit ervan wordt onderbouwd. De MR is hierbij betrokken.</p>	<p>Omschrijving van de aanvullende maatregelen.</p> <p>☐ Indien een leerling in de risicogroep valt of de ouders/verzorgers, neemt de leerkracht contact op en bespreekt een alternatief aanbod met de ouders.</p>	<p>☐ Directie/ leerkracht</p> <p>☐ Deadline: indien maatregel van toepassing is wordt actie ondernomen.</p> <p>Adviezen aan mensen die kwetsbaar zijn RIVM</p>
III In en rondom schoolgebouw		
<p>Ventilatie</p> <p>Het schoolbestuur heeft vastgelegd wat de staat van de ventilatie op school is en/of het schoolbestuur maakt een plan van aanpak hoe de ventilatie verbeterd gaat worden als er ingrepen nodig zijn.</p>	<p>Inrichting ventilatie</p> <p>☐ Alle lokalen dienen een CO2 meter te hebben en de luchtverversingsinstallatie dient naar behoren te werken.</p> <p>informatievoorziening :</p> <p>☐ Ventileren en instructie van CO₂ meters Gebruik: Leerkrachten zorgen dat de CO2 meter meermaals per dag wordt uitgelezen en waar nodig extra ventilatie in het lokaal wordt verzorgd(ramen/deuren open of een periode met de groep naar buiten zodat het lokaal gelucht kan worden</p>	<p>☐ Directie zorgt voor goede ventilatie en CO2 meters in alle klassen en laat de staat van de ventilatie vaststellen. Zonodig wordt er een PVA gemaakt.</p> <p>☐ asap</p> <p>FAQ Ventilatie op scholen en COVID-19 (ruimte-ok.nl)</p>

	Als ventileren volgens Arbo-normen niet mogelijk is, wordt van schoolbesturen verwacht dat ze altijd en advies vragen aan <u>Ruimte OK</u> ;	
IV Gezondheid		
Besmetting Bij een besmetting zie: Quarantaine en isolatie RIVM Testen worden kosteloos door de overheid verstrekt.	Bestelling en organisatie zelftesten (CoTeRo) voor leerlingen en onderwijspersoneel ☐ ouders kunnen op school gratis testen krijgen. Te halen bij de administratieve kracht. Administratieve kracht zorgt steeds dat er voldoende testen zijn.	☐ administratieve kracht

Scenario 2 lichtgroen: 'griep+' / scholen volledig open: scenario 1 + 2 / aandacht voor mensen met een kwetsbare gezondheid (Preventie)		
II Aanwezigheid en lesaanbod	Activiteit	Door wie? Deadline?
Personeel Maatregelen t.b.v. medewerkers die behoren tot de risicogroep en/of waarvan gezinsleden tot de risicogroep behoren.	<p>Beschrijving maatregelen die de kans op besmetting verminderen.</p> ☐ Houdt afstand en voer de basismaatregelen uit. Zeker bij personeelsleden die tot de risicogroep behoren. <p>Beschrijving extra maatregelen voor kwetsbare medewerkers.</p> ☐ Indien een medewerker zich extra zorgen maakt, gaat de medewerker in gesprek te gaan met de schoolleider. Soms is maatwerk nodig, waarbij gekeken wordt naar wat wel mogelijk is.	☐ al het personeel ☐ Adviezen aan mensen die kwetsbaar zijn RIVM Aandachtspunten rondom inzet van onvoldoende beschermde kwetsbare werknemers LCI richtlijnen (rivm.nl)

<p>Leerlingen Maatregelen t.b.v. leerlingen die behoren tot de risicogroep en/of waarvan gezinsleden tot de risicogroep behoren.</p>	<p>Beschrijving extra maatregelen voor kwetsbare leerlingen.</p> <p>☐ Overleg over fysiek onderwijs of anders met ouders en leerkracht. Overleg over het houden van afstand risico leerling/gezin tot anderen indien er fysiek onderwijs wordt gegeven. Maatregelen worden per risico leerling besproken.</p>	<p>☐ ouders en leerkracht</p> <p>☐ in de eerste week van dit scenario</p>
<p>Vrijstelling fysiek onderwijs Wanneer een behandelend (kinder-) arts adviseert om een leerling niet naar school te laten gaan, ook niet met eventueel beschermende maatregelen, dan moet worden aangesloten bij de bepalingen die gelden voor leerlingen die vanwege een medische aandoening niet naar school kunnen gaan. De school verzorgt een alternatief onderwijsaanbod. Hierover is overleg tussen ouders/verzorgers, de leerling en school. <i>Indien het verplichte onderwijsprogramma (deels) bestaat uit afstandsonderwijs, en een leerling doet daar niet aan mee, dan moet het ongeoorloofd verzuim gemeld worden bij leerplicht. Leerlingen die thuis (willen) blijven vanwege corona, zie handelingskader.</i></p>	<p>Beschrijving alternatief aanbod bij vrijstelling fysiek onderwijs.</p> <p>☐ Indien een leerling in de risicogroep valt of de ouders/verzorgers, neemt de leerkracht contact op en bespreekt een alternatief aanbod met de ouders.</p> <p>☐ Indien het verplichte onderwijsprogramma (deels) bestaat uit afstandsonderwijs, dan worden ouders en leerlingen door de leerkracht op de hoogte gesteld hoe? Wat? En wanneer? Het aanbod er uit ziet.</p>	<p>☐ directie, IB-er en leerkrachten</p> <p>☐ indien scenario in werking gaat.</p> <p>Hoe te handelen wanneer een kind - vanwege een verhoogd gezondheidsrisico bij een Corona-besmetting - niet naar school kan? (steunpuntpassendonderwijs-povo.nl)</p>

Scenario 3 oranje: 'continue strijd' /scholen volledig open: scenario 1 + 2 + 3 / contactbeperkende maatregelen (Interventie)

I Algemeen	activiteit	Door wie? Deadline?
<p>Mondneusmasker Onderwijspersoneel, leerlingen van groep 6, 7 en 8 en alle leerlingen in het V(S)O dragen een mondneusmasker bij verplaatsing in school. Advies type mondneusmasker: wordt nader bepaald door het RIVM.</p> <p>De verplichting om een mondneusmasker te dragen geldt niet voor personen die vanwege een beperking of een ziekte geen mondneusmasker kunnen dragen of opzetten of daarvan ernstig ontregeld kunnen raken.</p>	<p>☐ Op de Vuurvogel is het dragen van mondkapjes voor leerlingen en leerkrachten niet verplicht</p> <p>☐ De school zorgt ervoor dat groepen niet met elkaar in contact komen. Algemeen: looproutes, gespreide pauzes en verder. Het personeel draagt geen mondkapjes in de klas en zorgt dat men onderling genoeg afstand houdt van elkaar. Leerkrachten gaan na de fysieke lessen zo snel als mogelijk naar huis om daar verder te werken. Het dragen van een mondkapje door het personeel is binnen de school een eigen keuze.</p> <p>☐ Er wordt voldoende rekening gehouden met personeelsleden die in de risicogroep vallen. In geval van besprekingen waar personeelsleden die tot die risicogroep behoren kan verzocht worden een mondkapje op te zetten ook als het niet mogelijk is voldoende afstand te houden.</p>	<p>☐ personeel</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt.</p> <p>Welke mondkapjes mag ik gebruiken? Coronavirus COVID-19 Rijksoverheid.nl</p>
<p>Looproutes: Waar mogelijk zijn er looproutes Gespreide pauzes: Waar mogelijk zijn er gespreide pauzes of spelen de leerlingen op verschillende plekken. Afstand houden: Waar mogelijk wordt de veilige afstandsnorm gehanteerd tussen volwassenen onderling en tussen volwassenen en leerlingen. Waar dit om (praktische) redenen niet mogelijk is, worden aanvullende beschermende maatregelen genomen om de veiligheid van personeel en leerlingen te borgen.</p>	<p>Communicatie</p> <p>☐ Dit document, social schools en het weekbericht voor ouders. Mogelijk een attentie rubriek op de site van de school</p>	<p>☐ ouders, leerlingen, personeel, administratieve kracht</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt.</p>
<p>Geen externen en ouders/verzorgers in school: Ouders/verzorgers en externen komen niet in de school, tenzij noodzakelijk voor het primaire onderwijsproces of in het belang van de individuele leerling is.</p>	<p>Contact met ouders/verzorgers wordt als volgt vorm gegeven:</p> <p>☐ Digitaal contact via teams of per telefoon. Per social schools (lesprogramma thuis) . Ouderavonden digitaal. Besprekingen oudergroepen : digitaal. MR vergaderingen : digitaal .</p> <p>☐ <u>Onder 'noodzakelijke ouders' verstaan we</u> bv de ouders voor de leerlingbibliotheek,</p>	<p>☐ Alle betrokkenen</p> <p>☐ zo lang als dit scenario van toepassing is.</p>

<p>Alleen onderwijs gerelateerde activiteiten die een bijdrage leveren aan het primaire proces van lesgeven, kunnen doorgaan in fysieke vorm.</p> <p>Onderwijspersoneel werkt zoveel mogelijk thuis: op school vinden alleen onderwijsgerelateerde activiteiten (die bijdragen aan het primaire proces) plaats.</p> <p>Teambijeenkomsten vinden bij voorkeur op school plaats met inachtneming van afstand, ventilatie en zorg voor kwetsbare leerkrachten.</p>	<p>Omschrijving wat onder onderwijs gerelateerde activiteiten wordt verstaan:</p> <p>☐ Remedial teaching (inclusief de groepen voor extra uitdaging), rots en water training, dyslexiebegeleiding, Eurltmie, fluitlessen, het geven van lessen of individuele begeleiding.</p>	<p>☐ personeel.</p> <p>☐ zo lang als dit scenario duurt</p>
II Aanwezigheid en lesaanbod		
<p>De kans bestaat dat fysieke bijeenkomsten zoals feesten niet door kunnen gaan. Dit soort activiteiten proberen we buiten te doen met afstandsbeperkende maatregelen. En mogelijk per klas, zodat interklassikaal contact minimaal blijft.</p>	<p>“Plan B” :</p> <p>☐ Feesten zoals kerst, Sinterklaas etc. worden in de eigen groep gehouden en de school zorgt dat er voldoende spreiding is van de klassen zodat interklassikaal contact minimaal is.</p>	<p>☐ school, leerkrachten ouders.</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt.</p>

Scenario 4 rood: ‘worst case’ / scholen (niet volledig) open: scenario 1 + 2 + 3 + 4 / verregaand contactbeperkende maatregelen (Interventie)		
II Aanwezigheid en lesaanbod	Activiteit	Door wie? Deadline?
<p>Aanwezigheid</p> <p>Het aantal personen dat tegelijk in de school aanwezig is, moet aanzienlijk worden beperkt.</p> <p>Leerlingen die voldoen aan de doelgroepomschrijving van de uitzonderingen kunnen altijd naar school komen.</p>	<p>Overzicht van leerlingen die voldoen aan de doelgroepomschrijving van de uitzonderingen.</p> <p>☐ Kinderen waarvan de ouders beiden een cruciaal beroep uitoefenen. Kinderen waar de thuissituatie zo is dat er geen thuisonderwijs mogelijk is of wenselijk. Bijvoorbeeld: onveilige thuissituaties en altijd op advies van de IB-er en de leerkracht. De directie wordt hiervan op de hoogte gesteld. De leerkracht overlegt dit met de ouders/verzorgers.</p>	<p>☐ IB-er/ en directie, leerkracht</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt.</p>
<p>Alle leerlingen worden in de gelegenheid gesteld om minimaal 2 dagen in de week naar school te gaan.</p>	<p>De school heeft omschrijving/rooster van groepen/klassen om te waarborgen dat elke leerling tenminste 2 dagen per week naar school kunnen gaan.</p> <p>☐ De klassen worden gesplitst. De ene helft gaat op maandag en donderdag naar school en de andere helft op de dinsdag en vrijdag. Ouders kunnen (beperkt) een voorkeur aangeven. We proberen broertjes en zusjes op eenzelfde dag naar school te plannen.</p>	<p>☐ directie en leerkrachten en administratieve kracht</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt</p>

<p>Het werken met halve dagen wordt i.v.m. het beperken van verkeersbewegingen en eventuele aansluiting met kinderopvang/BSO niet gedaan.</p>	<p>☐ Op de woensdag worden kwetsbare leerlingen opgevangen of worden er momenten met leerlingen of ouders digitaal afgesproken. Hetzij voor instructie hetzij voor het bespreken van vragen van leerlingen of ouders. Deze dag gebruiken leerkrachten ook om thuiswerkpakketjes Pakketjes, instructiefilmpjes, telefonisch contact of online bijeenkomsten/overleg te houden. <i>We zullen nog onderzoeken of het mogelijk is om de bosdagen uit te breiden in de kleuterklassen in geval van dit scenario zodat in ieder geval de kleuters voor wie afstandsonderwijs niet goed vorm te geven toch zo veel mogelijk naar school kunnen blijven gaan.</i></p> <p>☐ De indeling van dit 2 daagse rooster wordt aan de Kinderopvang en/of BSO gemaild. Ouders informeren de BSO ook zelf.</p>	
	<p>Communicatie over rooster aanwezigheid leerlingen aan ouders/verzorgers, leerlingen en personeel.</p> <p>☐ per Social schools aan de ouders Via de teambericht voor het personeel. Voor de BSO per mail.</p>	<p>☐ personeel.</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt</p>
	<p>Communicatie over keuze afstandsonderwijs en/of thuiswerkopdrachten aan ouders/verzorgers, leerlingen en personeel.</p> <p>☐ per social schools</p>	<p>☐ directie en leerkrachten</p> <p>☐ zo lang dit scenario duurt</p>
<p>Indien de school niet volledig open is: <u>extra</u> aandacht voor de sociale functie van het onderwijs.</p>	<p>Activiteiten die school extra onderneemt om aandacht te besteden aan executieve functies en het sociaal emotioneel welbevinden van de leerlingen (bovenop de reguliere aandacht die hiervoor is).</p> <p>☐ activiteiten in de klas ten behoeve van de soc.emo.ontwikkeling en groepsvorming krijgen meer aandacht dan regulier. Regenboog activiteiten worden intensiever aangeboden.</p>	<p>☐ Leerkracht en coord. SE en IB</p> <p>☐ met ingang van alle scenario's</p>

<p>Afspraken op schoolniveau Er worden op schoolniveau afspraken gemaakt over de frequentie, duur en inhoud van de (online) contactmomenten en het aanbod dat de leerlingen thuis krijgen. Continuïteit in het taal-en rekenonderwijs moet worden geboden dus we bieden ook nieuwe stof aan</p>	<p>☐ Paralelgroepen ontwikkelen thuiswerkopdrachten samen. Stemmen af welke nieuwe onderdelen aangeboden worden. Stemmen ook af indien er beeldmateriaal gebruikt gaat worden welke en door wie die bv wordt gemaakt/ingesproken/gefilmd. Bijvoorbeeld instructiefilmpjes. OOP begeleiden de leerkrachten bij het effectief inzetten van instructie en materiaal.</p>	<p>☐ Leerkrachten en OOP ☐ met ingang van alle scenario's</p>
<p>Organisatie van het afstandsonderwijs In de eerste lockdown heeft ervoor gezorgd dat wij ons als scholen ineens veel meer moesten verbinden met de digitale wereld en het digitaal lesgeven. Tegelijkertijd is steeds de vraag gesteld hoe we de digitale ontwikkelingen op een bewuste wijze kunnen inzetten. Ook hier geven leerkrachten een voorbeeld hoe je dat bewust, creatief en veilig kan gebruiken. Digitale middelen worden ingezet wanneer dat nodig is (zoals bijvoorbeeld bij afstandsonderwijs) en/of wanneer het helpend en ondersteunend kan zijn aan het onderwijs (bijvoorbeeld in extra ondersteuning of in het onderwijs op school, denk aan het digibord voor de hogere klassen). Het wordt wel selectief gebruikt en waar mogelijk andere vormen dan het gebruik van digitale middelen ingezet. (conform vrijeschool pedagogiek en didactiek).</p>	<p>Uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ We gaan ervan uit dat de kinderen werken in een veilige omgeving. ☐ De leerkrachten zorgen ervoor dat de oudere kinderen zich veilig voelen in de digitale leeromgeving. ☐ Geef extra aandacht aan welbevinden, wees alert op eenzaamheid bij leerlingen. ☐ Voor ouders die bezwaar hebben tegen online onderwijs, bedenken leerkrachten samen met de ouders een manier om toch onderwijs te kunnen krijgen. Dit is bijvoorbeeld bij de jongste kinderen het geval. ☐ Ouders en kinderen krijgen het aanbod via één digitale weg thuis (het Microsoft account van de leerling en gebruik van teams). <p>Bij afstandsonderwijs werken leerlingen thuis zoveel mogelijk met dezelfde fysieke leermiddelen als op school, (schriften en werkboekjes). Instructie wordt waar nodig gegeven via vooraf opgenomen video's, zoveel mogelijk gemaakt door de eigen leerkracht, waarvan de links worden gedeeld via Social Schools.</p>	<p>☐ Leerkrachten en OOP ☐ met ingang van dit scenario, binnen een week.</p>
<p>De digitale leeromgeving Voor leerlingen die niet in het bezit zijn van een laptop thuis of wifi, wordt een oplossing gezocht. De gemeente wordt hierbij zo mogelijk betrokken.</p>	<p>Inrichting digitale middelen</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Alle leerlingen hebben een microsoft365 account ☐ Al het aanbod (werkbladen, filmpjes, audiobestanden) worden daarin klaargezet. ☐ Er wordt klassikaal lesgegeven via teams en niet via Zoom ☐ Voor individuele contacten kan ook de telefoon worden gebruikt. Voor kleuterleerkrachten is videobellen een goede optie omdat de leerling ten eerste waarschijnlijk bekend is met een telefoon en niet met de computer om te bellen, en omdat de leerling de leerkracht kan zien (het nummer van de leerkracht kan eventueel worden afgeschermd via de instellingen van de telefoon). ☐ Met de app die voor alle leerkrachten beschikbaar is kan gratis worden gebeld via het nummer van de school. ☐ Betrek de ouders actief bij het afstandsonderwijs. 	<p>☐ Leerkrachten en OOP/ICT ☐ met ingang van alle scenario's</p>

<p>Scholing en ondersteuning leerkrachten</p>	<p>Omdat niet alle leerkrachten zich vaardig voelen in het omgaan met digitale middelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ De scholen moeten daarom zorgen voor ondersteuning. De ICT-coördinator die op elke school aanwezig is, kan hier een rol in spelen voor kleine vragen. Voor grote vragen moet scholing plaatsvinden. ☐ Verder kunnen directeuren hierin ondersteunen door het onderwerp bespreekbaar te maken in de gezamenlijke bijeenkomsten waar ideeën en hulp uitgewisseld kan worden. ☐ Er moet alertheid en aandacht zijn voor het welbevinden van leerkrachten en de hoge werkdruk voor hen. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Leerkrachten en specialisten/ICT/ directie ☐ altijd
<p>De uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs en het afstandsonderwijs</p> <p>Probeer ook in het afstandsonderwijs al deze gebieden (denken, voelen en willen) aan te spreken</p>	<p><i>Hoofd, hart en handen met afstandsonderwijs:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Ritme en rituelen:</i> het dag, week en jaarritme speelt een grote rol, probeer ook in het afstandsonderwijs te werken vanuit een ritme en gewoonten. Elke week, dag en les hebben bijvoorbeeld steeds eenzelfde opbouw. ☐ <i>Beweging:</i> zorg voor beweging in de lessen ☐ <i>Kunstzinnig werken:</i> het aanbod van de kunstzinnige vakken is een essentieel onderdeel van ons onderwijs, bied dat ook aan. Daarnaast betekent kunstzinnig werken voor de leerkracht, het werken vanuit de inspiratie en in het moment handelen. Bereid je zo goed voor dat je dat, ook binnen het afstandsonderwijs, kunt doen, dat je kan reageren op wat je waarneemt. Dat betekent niet alleen een goede voorbereiding van de lesinhoud maar ook, de digitale organisatie en het er goed mee kunnen werken. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Leerkrachten en OOP/ICT/ directie ☐ altijd

Kenmerken van goed en effectief afstandsonderwijs ter ondersteuning van de leerkrachten:

Goede didactiek.

Een goede didactiek is bij afstandsonderwijs nog belangrijker dan bij lessen in de klas. Het gaat om een combinatie van:

- een duidelijke uitleg die aansluit op het kennis- en vaardigheidsniveau van de leerlingen;
- het organiseren van structuur, duidelijkheid en rust;

- het betrekken van leerlingen bij het onderwijs;
- het aanbieden van oefeningen;
- en het geven van feedback.

Een *heldere uitleg* kan live of in een (vooraf opgenomen of reeds beschikbare) video gebeuren. Belangrijk hierbij is dat de uitleg duidelijk voortbouwt op het eerdere leren van de leerlingen.

Feedback kan bestaan uit:

- aangeven of het antwoord goed/fout is;
- het goede antwoord geven;
- uitleg geven over het goede antwoord;
- uitleg geven waarom bepaalde antwoorden fout zijn.

Met name het geven van uitleg over het goede antwoord is zeer effectief.

Interactie

Organiseer *interactie* tussen en met leerlingen om de leermotivatie te verhogen. In de online omgeving hebben leerlingen meer afleiding en minder overzicht, wat hun motivatie kan verminderen. Interacties kunnen de motivatie van leerlingen verhogen om betrokken te zijn bij de aangeboden les.

Interactie kan in de les en buiten de les plaatsvinden. In de les kan dat door het actief betrekken van de leerlingen door regelmatig vragen te stellen en leerlingen te vragen om te reageren op hun leeftijdgenoten. Buiten de lessen om kan bijvoorbeeld werken in tweetallen of kleine groepen worden aangemoedigd.

Naast interacties over de lesinhoud is het ook belangrijk dat er sociale interacties zijn tussen leerlingen. Sociale interacties vergroten het welbevinden van leerlingen. Er kan bijvoorbeeld thuis samen gewerkt worden, of er kan een kaartje naar een klasgenoot worden gestuurd.

Laat leerlingen zelfstandig werken

- Tijdens de reguliere fysieke lessen werken leerlingen regelmatig zelfstandig. Ook bij afstandsonderwijs is het effectief dat leerlingen zelfstandig werken. Meer dan in fysieke lessen wordt hierbij een beroep gedaan op het vermogen van leerlingen om structuur aan te brengen en de juiste leerstrategieën in te zetten.
- Een leraar kan leerlingen op diverse manieren ondersteunen bij het zelfstandig werken tijdens afstandsonderwijs: door taken te vereenvoudigen, op te splitsen in subtaken, werkwijzen uit fysieke lessen gebruiken, zoals tekstschema's of breukenkaarten.
- Daarnaast kan hij/zij bepaalde leerstrategieën aanbieden waardoor leerlingen verder kunnen werken aan de taak. Voorbeelden hiervan zijn het uitleggen van de leerstof aan een huisgenoot of medeleerling en het laten maken van een mind-map waarmee de leerlingen bepaalde concepten of ideeën kunnen organiseren.
- verder is het belangrijk dat leerlingen regelmatig succeservaringen opdoen en feedback ontvangen over hun werk.

Wat moeten leerlingen weten bij een online opdracht?

Wanneer leerlingen online opdrachten krijgen is het belangrijk dat ze goed begrijpen:

- wat ze moeten doen;
- hoe ze hulp van de leraar kunnen krijgen;
- hoe ze feedback kunnen krijgen over de uitvoering van hun werk en oefeningen.

Om leerlingen die vastlopen te helpen is het goed om vaste hulpmomenten in te plannen, zodat leerlingen weten dat ze op die momenten ondersteuning kunnen krijgen. Het is handig als leerlingen hun vragen vooraf indienen, zodat de leraar zich erop voor kan bereiden. Het is ook handig om de vragen en de uitleg op te nemen, zodat ook anderen hiervan kunnen profiteren.

Extra aandacht voor kwetsbare leerlingen

Sommige leerlingen doen het net zo goed in online lessen als tijdens fysiek onderwijs, sommigen doen het misschien zelfs beter, maar gemiddeld genomen presteren leerlingen slechter in de online omgeving, en dit geldt met name voor leerlingen met leerachterstanden. De leraren moeten dus extra aandacht besteden aan de behoeften van deze leerlingen en de manieren waarop ze deze leerlingen betrokken kunnen houden. Deze extra aandacht kan zich richten op:

- Houd de leerlingen goed in de gaten op sociaal-emotioneel gebied (welbevinden) en de cognitieve resultaten.
- Intensiever contact.
- Bied meer steun bij het zelfstandig werken, bijvoorbeeld door het verstrekken van checklists of dagelijkse plannen.
- Blijf in contact met de ouders.

Aanbod Kleuters

De kleuterleerkrachten onderzoeken op welke wijze zij contact met de kleuters hebben en communiceren dit met de ouders. Ook worden er afspraken gemaakt over de inhoud en de frequentie van het aanbod. Daarbij wordt steeds gekeken naar wat passend is bij de leeftijd en passend bij de brede ontwikkeling van de kleuter. Er kan gebruik gemaakt worden van digitale middelen waarbij de kinderen kunnen luisteren of kijken en waarbij zij mee kunnen doen. De oudste kleuters en/of de kleuters uit de middagklas krijgen een passend aanbod waarbij de voorbereidende vaardigheden voor het leren op spelenderwijze centraal staan. Feedback kan gegeven worden op de opdrachten door foto's in te laten sturen door ouders.

Aanbod klassen 1 tot en met 6

Het aanbod bestaat uit de vakken die normaal gesproken ook worden aangeboden: periodeonderwijs, oefeningen taal, rekenen, topografie etc., de kunstzinnige en bewegingsvakken. In de hogere klassen kunnen leerlingen werkstukken maken om het periodeonderwijs te verdiepen, met vooraf gestelde kwaliteitseisen en tussendoelen waarop feedback komt van de leerkracht of klasgenootjes.

Ook vakleerkrachten kunnen opdrachten geven. De euritmist(e) kan een filmpje maken met een beweging die kinderen kunnen kijken en meebewegen op een zelfgekozen moment. Ook de gymleerkracht kan een oefening bedenken.

Betrek ouders

Wij hechten veel waarde aan ouderbetrokkenheid. Bij het onderwijs op afstand is dat lastiger, maar er zijn een aantal zaken die kunnen helpen om toch samen het welzijn en de leerontwikkeling van de leerling te ondersteunen.

- Een eerste is een toegankelijke en heldere manier van communiceren over de lessen en opdrachten. De toegang tot opdrachten en lesmateriaal is voor ouders zo gemakkelijk mogelijk. Hoe minder complex, hoe beter. Maak gebruik van een enkel kanaal, zodat het altijd duidelijk is waar ouders informatie kunnen vinden.
- Het sturen van berichtjes is een manier om ouders tips en instructies te geven. De berichtjes kunnen bijvoorbeeld informatie geven over de prestaties van kinderen bij het thuis oefenen of tips geven hoe ouders samen met hun kinderen kunnen lezen, rekenen etc. Houd de berichten kort en positief. Berichtjes kunnen zich richten op het geven van algemene tips ter ondersteuning van lees- of rekenvaardigheden, maar ook tips geven voor activiteiten die ouders kunnen ondernemen met leerlingen.
- Ouders kunnen hun kind het beste ondersteunen door ervoor te zorgen dat kinderen een vaste structuur per dag hebben, aan de slag kunnen met opdrachten op gezette tijden, en dat er een werkplek voor hun kind is. Stel bijvoorbeeld een dagplanner ter beschikking, waarin ouders samen met hun kind de dag kunnen plannen waarvan het schoolwerk onderdeel is. Bij jongere kinderen kunnen ouders hun kind ondersteunen door samen korte activiteiten te doen, zoals samen lezen. Ouders kunnen een leeromgeving realiseren voor hun kind door materialen in huis te hebben zoals boeken, puzzels en speelgoed. Bij oudere kinderen is het vooral belangrijk dat ouders hun kind stimuleren om te leren, maar niet om direct bij opdrachten betrokken te zijn.
- Geef ouders ook informatie en tips over hoe ze hun kind kunnen helpen volgens de methodes die de school toepast bij lezen en rekenen. Er kan bijvoorbeeld per opdracht, waar relevant, een korte uitleg voor ouders worden geplaatst.
- Stel een leerdoel per opdracht op, bijvoorbeeld: lees 5 pagina's in het boek *De Blijde Beer*, maak som 1 t/m 10 op pagina 50. Zo weten ouders ook precies wat het werk is dat gedaan moet worden.
- Wees toegankelijk voor de ouders. Geef aan hoe en wanneer je bereikbaar bent.

Literatuur

Aarts, B., De Wolf, I., Breuer, T., & Van Wetten, S. (2020). *Effectief afstandsonderwijs*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs in samenwerking met Education Lab (Universiteit Maastricht). Geraadpleegd op 20 januari 2021 op <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2020/12/24/effectief-afstandsonderwijs> Knoester- Reijngoud, C. (2021). *Richtlijnen Itaka Vrijeschoolonderwijs op afstand*.

Passenier, H. (2020). *Waarden in het onderwijs: ondersteuning van een lesontwerp*. Zeist: Christofoor.
Sectorplan Covid-19 voorbeeld *Sectorraad go, Po-raad*.